

Alicja Grochowska

Sprawozdanie z Sympozjum na temat: Wybrane problemy prania mózgu ATK, 15 grudnia 1995 r.

Studia Philosophiae Christianae 32/1, 305-306

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Trzecia część Konferencji była poświęcona zagadnieniu wychowania moralnego. W treści referatów wyraźnie ujawniło się, jak znaczny wpływ na koncepcję wychowania posiadają założenia filozoficzne, a zwłaszcza antropologiczne i epistemologiczne. One to bowiem są podstawą różnic w opcjach wychowania moralnego, zaprezentowanych w poszczególnych referatach.

Konferencję zamknął Prodziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK, ks. dr hab. Zbigniew Sareło. Podziękował on uczestnikom za twórczy udział w Konferencji i wyraził nadzieję, że wymiana poglądów, często polemiczna, będzie inspirować do dalszych badań dyskutowanych problemów.

ALICJA GROCHOWSKA

**SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM NA TEMAT:
WYBRANE PROBLEMY PRANIA MÓZGU
ATK, 15 GRUDNIA 1995 R.**

Na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej ATK odbyło się sympozjum na temat: *Wybrane problemy prania mózgu*. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Psychologii Osobowości pod kierunkiem prof. Stanisława Sieka. Udział wzięło ponad 120 osób.

Prof. S. Siek wprowadził słuchaczy w problematykę *brainwashing* i przedstawił poszczególne etapy prania mózgu: rozstrajanie organizmu, zmniejszanie poczucia bezpieczeństwa, degradacja obrazu siebie, wyzwalanie poczucia winy, doprowadzanie osobowości do stanu regresji, ofiarowywanie nowego życia. Następnie mówił o możliwościach i metodach badania prania mózgu w różnych dziedzinach życia. Elementy *brainwashing* stosowane przez niektórych „manipulatorów”, a znane z historii, można badać za pomocą psychologicznej analizy wspomnień, relacji, pamiętników (np. osób, które przeżyły łagry sowieckie lub getta). Za pomocą testów psychologicznych można badać zmiany zachodzące pod wpływem technik prania mózgu stosowanych np. w niektórych sektach religijnych (np. obraz siebie, poczucie winy, nasilenie mechanizmów obronnych itp. przed wstąpieniem do sekty i po pewnym czasie uczestniczenia). Prelegent zwrócił także uwagę na łagodne formy *brainwashing*, które można zaobserwować w życiu politycznym i w niektórych programach telewizyjnych.

Kolejne wystąpienie na sympozjum dotyczyło stosowania elementów *brainwashing* w wychowaniu. Prof. K. Zabłocki podjął problem uspołeczniania, ale uspołeczniania związanego z tworzeniem ideologii i normatywności (np. wychowanie socjalistyczne i „uspołecznianie” obywateli). W tym wypadku uspołecznianie byłoby doбором celowych norm i wzorców, które mają spełniać ideał wychowawczy zgodny z ideologią.

W referacie *Elementy prania mózgu stosowane przez Niemców podczas Holocaustu* dr A. Grochowska przedstawiła najczęściej występujące i najbardziej charakterystyczne zabiegi *brainwashing*, jakie Niemcy stosowali wobec Żydów, wyodrębnione na podstawie psychologicznej analizy pamiętników. Najbardziej intensywnie przebiegały zabiegi rozstrajania organizmu i zmniejszania poczucia bezpieczeństwa, a najbardziej rozbudowane i charakterystyczne były zabiegi zmierzające do degradacji obrazu siebie. Nie wystąpił natomiast element „ofiarowywania nowego życia”, gdyż pranie mózgu stosowane wobec ludności żydowskiej miało ułatwić proces eksterminacji tego narodu.

Ostre formy *brainwashing* były też tematem wystąpienia prof. J. Terelaka. Dokonał on analizy psychologicznej technik „manipulowania ludzkim zachowaniem” w warunkach wojny. Porównał dwa systemy „prania mózgow”: sowiecki i chiński. Dokonał

przeglądu technik indoktrynacji i ich skutków psychologicznych doraźnych (tzw. syndrom jeniecki) i odroczonej (tzw. syndrom repatriacyjny).

Konferencję zakończyła dyskusja prowadzona przez prof. S. Sieka.

IWONA MARCYSIAK

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI: OSOBOWOŚĆ A AKTYWNOŚĆ TWÓRCZA

Dnia 15 grudnia 1995 r. na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej odbyła się konferencja na temat: *Osobowość a aktywność twórcza*. Konferencję zorganizowała Katedra Psychologii Ogólnej pod kierunkiem prof. A. Strzałeckiego.

Symposium rozpoczął prof. A. Strzałeckie, który mówił o ogólnym modelu twórczości obejmującym dziedzinę poznawczą, osobowościową i aksjologiczną oraz przedstawił trzy badania empiryczne weryfikujące ten model.

Referat dr J. Stypułkowskiej był sprawozdaniem z badań dotyczących związków między myśleniem twórczym a takimi cechami osobowości jak: inteligencja, obraz siebie, poziom lęku, potrzeby psychiczne.

Prof. A. Matczak w swoim wystąpieniu omówiła rolę stylu poznawczego jako potencjalnego wyznacznika twórczych predyspozycji na przykładzie refleksyjności impulsywności oraz przedstawiła wyniki badań nad porównawczą skutecznością myślenia konwergencyjnego i dywergencyjnego u osób refleksyjnych i impulsywnych.

Referat dr A. Tokarz był próbą empirycznego uzasadnienia dominującej roli autonomicznej motywacji poznawczej w twórczej pracy naukowej.

Poczucie humoru jako cechy ludzi twórczych omówiła dr A. Grochowska. Wiąże się ono z myśleniem twórczym, a zwłaszcza z myśleniem dywergencyjnym.

Dr P. Zyllich przedstawił wizję życia twórczego w ujęciu psychologii humanistycznej, która twórczość traktuje jako swoiste spotkanie między tym co niepowtarzalne w człowieku a rzeczywistością zewnętrzną.

W ostatnim wystąpieniu mgr A. Błotniak przedstawiła wyniki badań nad osobowością ludzi zajmujących się działalnością przedsiębiorczą, które zostały przeprowadzone w oparciu o dorobek psychologii twórczości.

Podsumowaniem konferencji była dyskusja poprowadzona przez prof. A. Strzałeckiego.

MIROSLAW MYLIK, PAWEŁ MAZANKA

WKŁAD PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH ATK W WARSZAWIE W VI POLSKI ZJAZD FILOZOFICZNY TORUŃ 1995

Filozoficznym wydarzeniem w kraju roku 1995 stał się bez wątpienia VI Polski Zjazd Filozoficzny, który odbył się od 5 do 9 września w toruńskim Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, obchodzącym jubileusz 50-lecia swego istnienia. Poprzednie zjazdy odbywały się we Lwowie w 1923 r., w Warszawie w 1927 r., w Krakowie w 1936 r., i w 1987 r., oraz w Lublinie w 1977 r. Żaden jednakże nie zgromadził tak dużej liczby uczestników jak zjazd toruński. Jak bowiem podali organizatorzy Zjazdu na prawie 800 zgłoszonych naukowców z kraju i zagranicy, przybyło ostatecznie około 720 osób, którzy głosili prawie 600 referatów w ponad 30 sekcjach problemowych, blokach